

6. Теория грамматики: Лексико-грамматические классы и разряды слов: Сборник научно-аналитических обзоров. – М., 1990. – 201 с.

7. Grundzüge einer deutschen Grammatik / Autorenkol. K.E. Heidolph, W/ Flamig, W. Motsch.- Berlin : Akademieverlag, 1984. – 1120 s.

С.С. КОСТЫРЕВА

Республика Беларусь, Витебск, ВФ УО ФПБ МИТСО

ОБЛАСТЬ "СМЕШНОГО" В ДИАЛОГЕ КУЛЬТУР

В последние годы вопросы перевода и некоторые аспекты стилистического толкования смешного превратились в широкую и весьма перспективную область интереса высшей школы в рамках как профессионально, так и профильно-направленного обучения в полилоге культур.

С одной стороны, система языковой подготовки специалиста в высшей школе испытала на себе влияние расширения межкультурных и межпредметных связей; с другой стороны, расширились возможности и перспективы самой образовательной системы. Реальность и потребности современного общества предполагают естественный и неизбежный диалог между людьми, языками, культурами, странами.

Одной из сфер, обеспечивающих результативное решение целого ряда коммуникативных ситуаций, является область смешного. Выражение, предъявление, восприятие, понимание, интерпретация смешного зачастую являются основными условиями решения коммуникативной задачи.

На наш взгляд, освоение этих этапов даже на научно-популярном уровне необходимо коммуникантам, представителям различных культур.

Приведем некоторые упражнения, способствующие формированию и совершенствованию навыков распознавания, восприятия и интерпретации смешного на первичном уровне формирования переводческих навыков и навыков стилистического анализа.

I. Ex.1. What do you think 'humour' is? Write down your ideas. Discuss them with your partner.

Ex.2. Find as many definitions of 'humour' as possible. Decide what the distinguishing features of the notion of humour are.

Ex.3. Explain the meaning of the following sentences: He hasn't got much of a sense of humour. She couldn't see the humour in the situation.

II. The first thing that comes to one's mind when speaking about humour is a joke. What is a joke? Is there anything that bothers you about jokes? What is the expectation when somebody tells a joke? What do people think if you don't laugh?

III. Listening comprehension activity (or reading).

Listen to the conversation. Be ready to answer the following questions:
 What are Greg's reservations (feelings of doubt and uncertainty) about jokes?
 Have you ever experienced similar things? Try to catch the joke.

Jean: Hi, Greg.

Greg: Hi, yourself. How's it going?

Jean: Great. Hey, want to hear a joke?

Greg: A joke? Why do you think I'd want to hear a joke?

Jean: Don't you like jokes?

Greg: Not usually.

Jean: Why not?

Greg: Well ... what bothers me about jokes is that they're too ... stimulus-response.

Jean: I don't know what you mean.

Greg: Somebody tells a joke, and you're expected to laugh, whether you think it's funny or not.

Jean: You are too sensitive. Don't laugh if you don't think it's funny.

Greg: But everybody thinks you're no fun if you don't laugh. And then you feel stupid.

Jean: What?

Greg: Well, a lot of times I don't get what the point of the joke is. I feel stupid when it happens. Jean: I know what: I'll tell you a funny story – not exactly a joke – and let's see if you understand.

Greg: Oh, all right. Go ahead.

Jean: OK, here we go. According to a report on the radio, there was a middle school in Oregon that was faced with a unique problem. A lot of girls were beginning to use lipstick, and they would put it on in the girls' bathroom. There was nothing wrong with that, but after they'd put it on, they'd press their lips against the mirror just to make sure the lipstick was on right, and that would leave dozens of little lip prints all over the mirror. So finally the principal of the school decided something had to be done about the problem.

Greg: So what did he do?

Jean: It wasn't a he; it was a she. Anyway, here's what she did: She told all the girls to report to the bathroom, and she met them there with the school custodian. She explained to the girls that all the lip prints were causing a major problem for the custodian because he had to clean the mirrors every day. To show the girls how difficult it was to clean the mirrors, she asked the custodian to clean one of them. He took out a squeegee with a long handle, dipped it into the toilet, and then cleaned the mirror with it. Ever since then there haven't been any lip prints on the mirror.

Greg: Gross! Pretty funny, though.

Jean: Are you sure you're not just saying that so that I don't feel stupid?

Greg: Nope. It wasn't exactly a joke, but it was funny.

Swap your opinions with your colleagues.

На основе приведенного материала можно построить систему лексико-грамматических упражнений, систему выхода на диалогическое и (или) монологическое высказывание.

IV. Make up A THUMBNAIL SKETCH OF HUMOUR (a very brief summary; brief enough to 'fit on a thumbnail').

Приведенные выше задания позволяют расширить общее представление студентов о смешном в родном и иностранном языках; провоцируют активное участие студентов в обсуждении нюансов языка на различных уровнях, а также стимулируют их самостоятельное освоение стилистических, словоупотребительных и др. особенностей разноуровневых единиц различных языков.

Выполнение подобных заданий даже студентами неязыковых специальностей дает определенные результаты. Приведем работы студентов 1 курса специальности «дизайн» УО ВГТУ. Задание: Study the following thoughts of the would-be designers. Share your ideas how you find them.

You are a creative designer if...

... you stir your tea with a brush.

... you have more paints than food at home.

... you have your drawings on the walls instead of wallpapers.

by Sasha Leikina

... you have coffee for breakfast, coffee for dinner, coffee for supper.

... you can paint without brushes.

... a hundred-year-old bottle is the best present for you.

by Julia Kruglyakova

... you don't sleep at all.

... you surf the Internet better than the water surface.

... you have striped socks, a crimson jacket, a yellow tie and a funny hairstyle.

by Valera Ankudovich

В жизни языка есть немало явлений на грани серьезного и смешного. К таким явлениям относятся и некоторые аспекты политкорректности. Приведем пример задания, знакомящего студентов с этой областью и стимулирующих их познавательную активность не только в области языка, но и в целом ряде смежных наук.

Студентам предлагается проанализировать предложенные ниже слова и их политкорректные эквиваленты, объяснить принцип, положенный в основу замены, а также необходимость и разумность такого приема:

Failure: non-traditional success. Incorrect: alternative answer. Old: chronologically gifted. Prisoner: client of the correctional system. Housewife: Domestic Engineer

Try to guess what word (word combination) stands for the given PC variant:

Post Person	Firefighter	Optically Darker	Comb-Free	Earth Children
-------------	-------------	------------------	-----------	----------------

Economically Unprepared   Flight Attendant   Visually Oriented
(Hints: Fireman, Stewardess, Post Man, Mankind, Blind, Deaf, Poor, Bald)

Затем студентам предлагается подобным образом заменить слова, вынесенные преподавателем в качестве активной лексики на отдельном занятии или в рамках всего глоссария.

Удачно подобранное начало в изучении или повторении темы обеспечивает желаемое настроение у студентов и результативную работу. Например, следующей шуткой можно предварить выполнение группы упражнений, рассматривая особенности словоупотребления глаголов to stay, to remain, to leave:

My neighbour has a neurotic dog. I think it's because he named his dog Stay. Every afternoon I hear the guy calling, "Here, Stay. Here, Stay!"

Portmanteau Words уместно рассмотреть, например, при изучении тем, связанных с изобретениями, их историей, закономерностью и случайностью их возникновения.

Answer the questions:

Is the word portmanteau familiar to you? What does it mean?

Do you recognize these words? What is their origin?

Cyborg   Smog   Email

Now check your guess: cybernetic + organism; smoke + fog; electronic + mail

Read the following portmanteau words, guess their meaning and what words they derived from.

Arfé	Pixel	Pokémon	Internet	
Brunch	Streetball	Alphabet	Ezine	Oxbridge

Таким образом, обращаясь к жизни смешного в различных языках, мы несколько не принижаем значимость изучаемых языковых явлений, а лишь знакомим студентов со значительным информационным пластом и адаптируем их к закономерным несоответствиям или совпадениям в родном и

иностранным языках, указывая на возможный алгоритм их использования в решении определенных коммуникативных задач.

С.М. СТРУКАВА

Республика Беларусь, Гомель, ГДУ імя Ф.Скарыны

СЕМАНТЫЧНАЯ БІЯГРАФІЯ СЛОВА ЯК КРЫНІЦА КУЛЬТУРАЛАГІЧНАЙ ІНФАРМАЦЫІ

У сістэме тэарэтычнай і практычнай падрыхтоўкі студэнтаў-філолагаў важнае месца займае гістарычна-лінгвістычны аналіз лексічных адінак, які садзейнічае фарміраванню моўнай і лінгвакультуралагічных кампетэнцый. Сама мова з'яўляецца нацыянальна-культурным феноменам, а яго адзінка – слова – служыць спецыфічным адлюстраваннем культуры, традыцый, побыту беларускага народа, таму яго вывучэнне выклікае не толькі навуковы, але і культурна-гістарычны інтарэс.

Прадметам нашай лінгвістычнай увагі абраны гістарычны тэрмін каляднае, вызначэнне семантычнай эвалюцыі якога патрабуе выкарыстання даных старабеларускіх помнікаў пісьменнасці, апеляцыі да фактаў іншых моў.

У XVII стагоддзі калядным называлі натуральны аброк, павіннасць. Першапачаткова каляднае ўзнікла як святочнае паднашэнне феадалу, паступова ж ператварылася ў пастаянную павіннасць. Кожны год на вялікдзень і каляды прыгонныя сяляне павінны былі адносіць на панскі двор пэўную колькасць дробных натуральных (яек, кур). Скажам, у маёнтку Чэцверць Ашмянскага павета сяляне ў 1778 годзе давалі пану каляднае, якое складалася з дзесяці яек і адной курыцы з дыму.

У помніках старабеларускай пісьменнасці коледа (коляда) ‘падатак у гонар святаў Каляд і Вялікадня’ фіксуецца з 1501 года. Старабеларускаму слову было ўласціва і значэнне ‘Каляды’, дайшоўшае да нашага часу. Адлюстраваны помнікамі і дэмінутыў колядка ‘падатак’. Параўн. ст.-польс. koleda ‘падатак праз духавенства ад парафіян, які перыядычна збіраўся напярэдадні Вялікадня’, ‘навагодні падарунак напярэдадні Вялікадня’.

Слова каляда ўжывалася ў паўночна-ўсходніх беларускіх гаворках XIX стагоддзя са значэннямі: ‘дар сялян свяшчэнніку і царкоўным служкам, якія ездзілі па вёсках для збору гаспадарчых прадуктаў’, ‘узнаграджанне свяшчэнніку, які рабіў абход з крыжам напярэдадні Каляд’, ‘разнастайныя рэчы’; ‘у віншавальных песнях – персаніфікаваная асоба’: “Ехала коляда, колядуючы, За ёй хлопцы жабруючы” [2, с. 243]. У гэтых жа гаворках засведчаны кампазіт збор-коледа са значэннем ‘розныя рэчы, сабраныя ў адну капу’. Абстрэма колядаванне абазначала абрадавае дзеянне, звязанае з